

האפסוף בנר. משך יום שלם השתוללו רבבות מפגינים — סטודנטים, פועלים, אספוף — ברחובות קהיר, הציתו, שדדו והרסו. עד אשר נכנס הצבא לפעולה, פיזר באכזריות את המפגינים.

מצרים נצחוננו של פארוק

מבקרי בתי-הקולנוע בקהיר פתחו את עיניהם. על הבד הופיעה מודעה כתובה ערבית שהודיעה: "לכל הזרים היושבים בתוכנו — אנו מיעצים לכם לטובתכם שתעזבו את ה' ארץ. עם אחר לא היה נוהג כך, אולם אנו לא רוצים שתיפגעו לשוא. העם המצרי נכנס עתה למאבק חמור על עצמאותו, צאו מ' כאן והיחיו לנו במאבקנו."

הודעה זו אך ביטאה את הרגשת אי-הנוחיות ששררה במצרים מאז בחרה במאבקה הנוכחי נגד האנגלים. בראש ובראשונה דאגו היהודים למצבם. אולם הם לא היו יחידים: מלבדם גם נמצאות במצרים קהילות גדולות של יוונים, ארמנים, צרפתים ואנגלים, תושבי הארץ מזה דורות אך עדיין פרנסי, זרים, בעיני התושבים.

לא עברו ימים רבים ואוהרה זו קיבלה משמעות ממשית, בוערת. במאבקם על העצמאות נחלו המצרים את תבוסתם המוחצת ביותר — יום הששי השחור (אל גומעה אל אסוואד) אשר בו הוצאו השוטרים המצריים מקרקסין המשטרה באיסמעיליה. עד לפני שלושה חודשים הספיקו 100 שוטרים לשמירת החוק בעיר השקטה והנקייה על הגדה המערבית של תעלת סואץ. בימי הפורענות הראשונים, לאחר הכרות אלף נחאס על ביטול החוזה האנגלי-מצרי, עמלה המשטרה בכל מרצה לצד הצבא הבריטי שהוועק ממחנות הסביבה לפזר את המפיגנים, להשכיח שלום בעיר.

רוח חדשה מקהיר. האנגלים שבעו נחת משיתוף פעולה. נהי אף החליטו להקל על עבודת המשטרה, פיזו את חייליהם ובני משפחתם מן העיר, השאירוה תחת פיקוח המשטרה המצרית בלבד. אותו מצב שרר בשאר ערי האיזור ובכפריה כשהצבא הבריטי מתרכז רק בהחזקת מחנותיו ובגבולות האזור.

אולם נוכח התפקידים הרבים שנוספו למשטרה החליטה ממשלת קהיר לשלוח תגבורת גדולה לאיזור הסואץ. שוטרים מוספים, בי רובם יוצאי הצבא המצרי ומנוטי קרבות ארץ-ישראל, החלו זורמים לאיסמעיליה וסורא, מצוידים ברובים וכלי-נשק אוטומטי, מאורגנים בפלוגות משמר מיוחדות. בחלקה של העיר איסמעיליה ממשלוחים אלה נפלו למעלה מ-1000 עיוטרים אשר לרשותם הורעמד בניין הסחה (מחלקת הבריאות) העירוני בכרך הצרפתית במרכז העיר, ליד בניין המושל.

השוטרים הביאו עמם רוח חדשה לתוך שורות המשטרה המקומית. בעיניהם לא הציטמצם תפקידם לשמירת החוק, ברחובות הכרך. הם ראו את עצמם כחיילים במלחמת השחרור שנסלחו לאיזור הכיבוש הבריטי כדי להגן על תושביו המצריים. יחידותיהם פוזרו בין הכפרים, החלו דואגות למשמר ולבטחון, אף לאמן את התושבים בתורת

ההגנה וההתקפה הצבאית. ובכל מקום שהופיעו פלוגות שוטרים אלה החלו האנגלים מרגישים בפעילות יתרה של לוחמי הגרילה המצריים. במקום הצליפות התדירות באו התקפות ומארבים נועזים אשר ניכרו בהם תיכונן ואימון צבאי מובהק. כאשר ריכוזי לוחמים גדולים והולכים בכפר תל-אל-כביר, סמוך למחנה הבריטי הגדול, הובאו לתשומת לב המטה הבריטי החליט לה לערוך סריקה בכפר, לגרש ממנו את כל הלוחמים שבאו מן החוף.

הדבר גרם לקרב קשה אשר בו הופעלו לראי שונה טנקים, תותחים ומטוסים. כאשר לב סוף חדר הצבא הבריטי לכפר נתגלה כי כל ההתנגדות באה מצד השוטרים שבמקום, אנשי פלוגות המוספים שהגיעו לכפר ימים מעטים לפני כן.

לא יניחו את נשי קם. באה למעשה החלטת האנגלים לסלק את השוטרים המוספים, לראות בהם לוחמים אנטי-בריטיים כשאר המתגדבים מקהיר והלוחמים המקומיים. ביום הששי האחרון, זה שזכה לאחר מכן בכינוי "שחור", שלח הגנרל ג'ורג' ארסט קין, מפקד איזור התעלה, שני קצינים לעלי חלמי-ביי, מושל איסמעיליה, לביתו. בנימוס אנגלי מאופק הגישו שני הקצינים לבני הנכבד את דבר מפקדם: אולטימטום לפרוק נשק המשטרה, לשלוח כל השוטרים המוספים אל מחוץ לארץ זור.

משך כל זמן שיחה זו הסתובבו בכרך וברחובות העיר משמרות נעים בריטיים אשר שלטון העיר היה למעשה נתון בידיהם זה למעלה משבוע ימים, מאז פתחו בחיפושים הנרחבים בריבע הערבי (העולם הזה 743). עלי ביי סירב להיענות לאולטימטום, הטעים כי ה שוטרים נשלחו מקהיר על-יפי צו מיוחד של הממשלה כדי לשמור על העיר וכי לא יתן להם שום הוראה להניח את נשקם. בינתיים עברו ידועות על המתרחש מבניין המושל לבניין הסחה, שם ישבו אותה שעה קרוב ל-1000 שוטרים. מיד ניתנה ההוראה להיערך להגנה, במקרה שהאנגלים ימשו את איומם לפרוק נשק המשטרה בכוח. ביר צורי הבנין שהוכנו מאז הגיעה תגבורת מקהיר הוגברו בחיפזון. השוטרים קיבלו נשק ותחמושת וניצבו מאחורי עמדותיהם.

הקרב התחיל. לפתע פלחה ירייה חדה את האוויר. אחד השוטרים ירה במשמר

בריטי ברחוב. תוך שניות השתלטה המולה איומה על הכרך. מכל עבר ניטחו צרורות ארוכים, מעל גגות הבתים צלפו שני האויבים איש ברעהו. הקרב התחיל. למקום הוועקו טנקים כבדים שהתקרבו עד כדי מטרים אחדים מן הבניין והחלו ממטירים פגזים בני 20 ליטראות שריסקו את הקירות בשיטתיות. כבר מן הרגע הראשון היה ברור כי אין למצרים כל סיכויים לעמוד מול הצבא האנגלי. אולם הוראות קהיר היו ברורות: אין להיכנע. לדברי פואד סראג אל-דין, שר הפנים, היה על השוטרים להוכיח לעולם כי מצרים לא תרתע במאבקה. אם הוכחה זו עלולה היתה לעלות בדם מצרים רבים, היה שפרדם מוצדק על-ידי

לבסוף הרשות מקהיר להיכנע לאחר שכמו אולה התחמושת שכבו על הארץ 46 הרוג ומספר הפצועים נאמד בעשרות. "אינתקאם, אינתקאם!" או ענ המאבק לקהיר. רבבות רבבות יצאו תוש העיר לרחובות כשבראשם צועדות קבוצות סטודנטים נושאי כרזות. פה ושם התנונו רובה או תת-מקלע באויר, מדי פעם נשמע ירייה בין יללות המפגינים. מכל פינו הכרך זרמו אנשים כנחלים קטנים לנהר הא נושות הגועש שהצטופף ברחובות הראשי ובככרות העיר, שואג ונסער. סטודנטים לובשי חליפות אירופיות שנישאו על שכמי חברים צעקו סיסמות וההמו חזר אחריהם בקול אדיר. "אינתקאם! אינ

מצרים לאנגלים: "אינכם כנראה מבינים דברי הגיון. מעתה נשתמש ב'אינתקאם'!"

המטרה. הקרב נמשך שלוש שעות. עשן סמיך ואבק כיסו את הכרך ואת בניין הסחה ובית המושל נקובי הפגזים. לשעה שלמה הפסיקו האנגלים את אשם כאשר ביקש קלמה מצרי בקול תנוק-דמעות עורה רפואית. האנגלים סירבו: "עשיתם מספיק", אמר המפקד הבריטי. "עתה יכולים אתם להיכנע בכבוד."

אולם המצרים סירבו להיכנע. הם התבצרו בעקשנות בעיי המפולת, ירו ללא הרף. לב סוף התקדם חיל הרגלים הבריטי לכיבוש הבתים בהסתערות כיוזמים. לא היתה זו עוד פעולת טירור מחתרית. זה מול זה ביצעו שני צבאות קרב רחוב אכזרי, שלא נפל מקרבות מלחמת העולם. כאשר נתקבלה

ואז עברה הסמועה: ברחוב סולימאן באשא, במרכז המסחרי, שורפים חנויות של זרים. כבמעשה כישוף הופיעו בידי המפגינים פתחי חנויות ולפידים, בניינים עלו באש בזה אחר זה. כל מקום אשר היה לו קשר עם האנגלים הועלה באש. בנקים, בתי